

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

การประเมินโครงการในการสนับสนุนภาคีเครือข่าย
ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 8 ปี 2554

The Evaluation of Projects to support networks

of The office of Disease Prevention and Control 8 in the fiscal year 2554

มานพ แชมสนิห สบ. นบ.
ธนาภรณ์ พรหมมูล วทม.
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 8 นครสวรรค์

Manop Cheamsanit. PLB LLB
Tanaporn Phrommool M.Sc.(Environment)
Office of Disease Prevention and Control Nakhon Sawan

บทคัดย่อ

การประเมินผลการดำเนินงานสนับสนุนภาคีเครือข่ายของ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 8 นครสวรรค์ (สคร.8) ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการที่สนับสนุนภาคีเครือข่ายของ สคร.8 ในปี 2554 การศึกษาเป็นแบบบรรยาย (Descriptive study) โดยวิเคราะห์จากโครงการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 8 นครสวรรค์ ที่สนับสนุนภาคีเครือข่ายในปี 2554 จำนวนทั้งสิ้นรวม 17 โครงการ

ผลการศึกษา พบว่า สคร.8 มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนภาคีเครือข่าย จำนวน 17 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 34.69 จากโครงการทั้งหมด โดยในส่วนของโครงการที่สนับสนุนภาคีเครือข่ายนั้น พบว่า ร้อยละ 64.71 ของโครงการที่สนับสนุนภาคีเครือข่าย เป็นการสนับสนุนเครือข่ายภาครัฐซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอ โดยเนื้อหาหลักของการสนับสนุนภาคีเครือข่าย เป็นการสนับสนุนในภาพรวมของทุกงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.29 รองลงมาเป็นการสนับสนุนงานโรคติดต่อทั่วไป ร้อยละ 23.52 และเป็นการสนับสนุนงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 17.65

ข้อเสนอแนะคือ ในการจัดทำแผนงานและโครงการของ สคร.8 ในปีต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายจากองค์กรภาครัฐที่อยู่นอกกระทรวงสาธารณสุข และจากองค์กรส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น รวมทั้งเพิ่มโครงการในงานควบคุมโรคไม่ติดต่อและการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพให้มากขึ้น

ABSTRACT

The Evaluation of supporting projects to networks of The Office of Disease Prevention and Control 8 (DPC 8) in the fiscal year 2554. This study focuses on the result of supporting from projects to networks of DPC8 in the fiscal year 2554. Data were obtained from 17 projects which support network of the office.

The result revealed that the project related to support network is 34.69% of all the projects of the office and of the projects support to state networks is 64.71% Major of target group is state official from Provincial Public Health Office and District Public Health Office. The content of projects is in the field of communication disease control 23.53 %, the environment and occupation health 17.65 % and no project supported to non-commutation disease control.

The recommend that more projects must be support to Local Administration Organization and state official outside The Ministry of Public Health and more projects in the field of non-commutation disease control and surveillance of diseases.

คำสำคัญ

การประเมิน
ภาคีเครือข่าย

Key Words

Evaluation
Networks

บทนำ

เป้าหมายสูงสุดของ แผนที่ยุทธศาสตร์กรมควบคุมโรค ปี 2554 -2558 ในมิติด้านประสิทธิผล คือ การพัฒนา และร่วมมือกับเครือข่ายฯ ในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคและภัยสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยในการพัฒนาภารกิจดังกล่าว กรมควบคุมโรคจัดให้ความสำคัญเป็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนที่ยุทธศาสตร์กรมควบคุมโรค ในปี 2554 สคร.8 มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนภาคีเครือข่าย จำนวน 17 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 34.69 จากโครงการทั้งหมด 49 โครงการ เพื่อต้องการทราบผลของโครงการดังกล่าว จึงมีความจำเป็น ต้องประเมินโครงการในการสนับสนุนภาคีเครือข่ายเหล่านี้

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินโครงการจำแนกตามประเภทของภาคีเครือข่าย² และตามภารกิจงานประจำของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

วัสดุและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์จากเอกสาร จากเนื้อหาและผลของโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนภาคีเครือข่ายในปี 2554 จำนวน 17 โครงการ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เอกสารโครงการ

สรุปผลการดำเนินงานของโครงการ สรุปผลการดำเนินงานกลุ่มแผนงานและประเมินผลรอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน สถิติที่ใช้ คือจำนวนและร้อยละของโครงการที่สนับสนุนตามประเภทของเครือข่ายและตามภารกิจงานประจำของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ผลการศึกษา

ปี 2554 สคร.8 มีโครงการ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย รวมทั้งสิ้น 17 โครงการ โดยจำแนกเป็น ภาครัฐ 11โครงการ (64.71%) องค์กรส่วนท้องถิ่น 4 โครงการ (23.53 %) และ เครือข่ายองค์กรภาคเอกชน 2 โครงการ (11.76 %) ดังตารางที่ 1

จำนวนโครงการที่สนับสนุนภาคีเครือข่ายภาครัฐ พบว่า มีเป้าหมายหลักเป็นเจ้าหน้าที่จาก สาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอ ร้อยละ 41.18 จากโรงพยาบาลจังหวัดและโรงพยาบาลอำเภอ ร้อยละ 23.53 ดังตารางที่ 2

ส่วนโครงการ เมื่อจำแนกตามงานในกลุ่มงานควบคุมโรคของจังหวัด พบว่ามีโครงการที่สนับสนุนในภาพรวมของทุกงานมากที่สุดร้อยละ 35.29 รองลงมาเป็นงานควบคุมโรคติดต่อทั่วไป ร้อยละ 23.53 และงานอนามัยและควบคุมโรคจากสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 17.65 และไม่มีโครงการสนับสนุน คือ งานควบคุมโรคไม่ติดต่อและงานเฝ้าระวังโรค ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของโครงการ จำแนกตามประเภทของภาคีเครือข่าย

ประเภทของภาคีเครือข่าย	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
1. เครือข่ายภาครัฐ	11	64.71
2. เครือข่ายองค์กรส่วนท้องถิ่น	4	23.53
3. เครือข่ายองค์กรภาคเอกชน	2	11.76
รวม	17	100.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของโครงการ จำแนกตามประเภทการสนับสนุนภาคีเครือข่ายภาครัฐ

ประเภทของภาคีเครือข่าย	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
1.เป้าหมายหลักที่เป็นสาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอ	7	41.18
2.เป้าหมายหลักโรงพยาบาลระดับจังหวัดและอำเภอ	4	23.53
3.เป้าหมายหลักหน่วยงานภาครัฐนอกกระทรวงสาธารณสุข	0	0.00
4.เป้าหมายอื่นที่ไม่ใช่เครือข่ายภาครัฐ	6	35.29
รวม	17	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของโครงการ ที่สนับสนุนงานในกลุ่มงานควบคุมโรคของจังหวัด

ประเภทของงานในกลุ่มงานควบคุมโรคของจังหวัด	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
1. สนับสนุนในภาพรวมของทุกงาน	6	35.29
2. งานควบคุมโรคติดต่อทั่วไป	4	23.53
3. งานอาชีพอนามัยและควบคุมโรคจากสิ่งแวดล้อม	3	17.65
4. งานควบคุมการบริโภคบุหรี่ยาสูบและสุรา	2	11.76
5. งานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่เฉพาะ	1	5.88
6. งานสอบสวนโรค	1	5.88
7. งานควบคุมโรคไม่ติดต่อ	0	0.00
8. งานเฝ้าระวังโรค	0	0.00
รวม	17	100.00

อภิปรายผล

1. ในภาพรวม จำนวนและสัดส่วนของโครงการของ สคร. 8 ยังเน้นการสนับสนุนองค์กรภาครัฐมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายองค์กรภาคเอกชน และในเป้าหมายหลักหน่วยงานภาครัฐก็ยังคงเน้นเป้าหมายบุคลากรที่อยู่ในกระทรวงสาธารณสุขทั้งหมด ไม่

มีกลุ่มเป้าหมายหลักที่เป็นหน่วยงานภาครัฐนอกกระทรวงสาธารณสุขเลย จึงไม่สามารถตอบสนองแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ของกรมควบคุมโรคที่ตั้งเป้าหมายว่า หน่วยงานภาครัฐทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับ เขต จังหวัด อำเภอ ตำบล และชุมชน มีการพัฒนา สนับสนุนวิชาการ ประสานงาน และ

บูรณาการนโยบายงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคและ ภัยสุขภาพอย่างต่อเนื่องได้ ส่วนในด้านเนื้อหาของ โครงการนั้น ก็พบว่า ให้ความสำคัญกับโรคติดต่อทั่วไป มากกว่าโรคไม่ติดต่อที่มีสาเหตุการป่วยในลำดับต้นๆของ เขตกลับไม่มีโครงการสนับสนุนเลย

2.สาเหตุที่จำนวนและสัดส่วนของโครงการ มี กลุ่มเป้าหมายหลักในกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้นและให้ ให้ความสำคัญกับโรคไม่ติดต่อน้อยเกินไป อาจเป็นเพราะ ว่า บุคลากรของ สคร.8 ส่วนใหญ่ มีความชำนาญใน การป้องกันควบคุมโรคติดต่อ ส่วนการป้องกันควบคุม โรคไม่ติดต่อนั้น เป็นภารกิจใหม่ของกรมควบคุมโรคที่ เกิดขึ้นภายหลังจากปรับโครงสร้างและเปลี่ยนชื่อกรมควบ คุมโรคติดต่อมาเป็นกรมควบคุมโรค ดังนั้นบุคลากร ในหน่วยงาน จึงต้องใช้เวลาดังสมควรรู้ความชำนาญ ในการดำเนินงาน และนอกจากนี้ กระบวนการแก้ไข ปัญหาโรคไม่ติดต่อ ต้องประสานในหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น รวมทั้งระหว่างกรมอนามัยและ กรมควบคุมโรค การดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต้อ ก็ยังไม่ชัดเจนพอ จึงมีโครงการสนับสนุนการดำเนินงาน โรคไม่ติดต่อจำนวนน้อยดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดทำแผนงาน/โครงการของ สคร.8ควร มีผู้รับผิดชอบของจังหวัดร่วมด้วย และควรจัดลำดับความ สำคัญตาม สภาพปัญหาโรคและภัยสุขภาพของพื้นที่ตาม

หลักฐานที่ปรากฏ (Evidence base) ต่างๆจากพื้นที่³ เช่น สถานการณ์การป่วยและเสียชีวิต

2. ควรมุ่งเป้าหมายการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ไปที่หน่วยงานของรัฐนอกกระทรวงสาธารณสุขและ องค์การส่วนท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3. จากสถานการณ์โรคในปัจจุบันของเขตตรวจ ราชการกระทรวงสาธารณสุขที่ 3 ที่เชื่อว่าปัญหาโรคไม่ติดต้อ เป็นปัญหาาระดับต้น ๆ ของเขต ควรทุ่มเทบุคลากรและ ทรัพยากร มุ่งแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต้อ โดยมีการ ประสานความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง มหาดไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ก็น่าจะทำให้ทิศทางการแก้ปัญหาโรคและภัยสุขภาพของ ประชาชนในพื้นที่เขต 3 ตรงเป้าหมายได้มากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

1. ทิศทางและกลไกการบริหารจัดการเชิง ยุทธศาสตร์ กรมควบคุมโรค ประจำปีงบประมาณ 2554.
2. กรอบยุทธศาสตร์ งานสร้างเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรคระดับชาติ ปี 2554-2558 สำนักนโยบายและ ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข.
3. แนวทางการติดตามประเมินผลโครงการส่ง เสริมและป้องกันโรค (PP) สปสช.2556.
4. ความก้าวหน้าในการดำเนินงานสาธารณสุข เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 3 สำนักตรวจราชการ กระทรวงสาธารณสุข เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 3 ปี 2556.